

Nr 43.

Av herr **Forsberg**, angående utbyte av örlogsvarvens värnpliktiga ur ersättningsreserven mot civila arbetare.

Såsom framgår av statsverkspropositionen, fjärde huvudtiteln, sid. 116 och följande, har den av riksdagen begärda utredningen angående ifrågasatt utbyte av örlogsvarvens värnpliktiga ur ersättningsreserven mot civila arbetare blivit slutförd. Marinförvaltningen har emellertid avstyrkt förslaget och statsrådet har anslutit sig till denna åsikt.

Enligt propositionen skulle antalet tjänstgöringsdagar för ersättningsreserven uppgå till 62,000 dagar. Detta är ej detsamma som arbetsdagar, ty dels måste sön- och helgdagar frånräknas, dels åtgår en viss tid för militär utbildning. En värnpliktig ur ersättningsreserven, vilken nu fullgör 140 dagars värnplikt, kommer därför icke att arbeta å varven mer än cirka hundra dagar. Antalet effektiva arbetsdagar blir därför endast 44,300.

Emellertid torde det vara allmänt bekant, att arbetsprestationerna hos värnpliktigt handräckningsmanskap äro jämförelsevis låga. Då införandet av civila förrådsmän i utbyte mot värnpliktiga föreslogs i 1930 års statsverksproposition (sid. 136) beträffande armén, beräknades att 44 civila förrådsmän motsvarade 25,000 värnpliktiga tjänstgöringsdagar per år, vilket alltså skulle innebära att 2 civila förrådsmän beräknades utföra något större arbetsprestation än 3 värnpliktiga. Enligt vad jag erfarit lär detta utbyte ha utfallit till belåtenhet.

Med utgångspunkt från ovanstående skulle alltså förut angivna 44,300 arbetsdagar för ersättningsreserven motsvaras av i runt tal 29,000 arbetsdagar för civila arbetare. Om timlönen beräknas genomsnittligt till 90 öre skulle kostnaderna för sistnämnda kategori bliva 208,800 eller i runt tal 210,000 kronor.

Vid en jämförelse med kostnaderna för ersättningsreserven torde beaktas, att portionskostnaderna i årets statsverksproposition upptagits till 84 öre mot 68 öre innevarande budgetår, alltså 16 öre högre. Den av marinförvaltningen angivna dagkostnaden (sid. 119 i propositionen) skulle alltså bliva (2:10 + 16) 2:26. Med 62,000 tjänstgöringsdagar blir alltså hela kostnaden i runt tal 140,000 kronor. Om civilpersonal kom till användning i stället för ersättningsreserven, skulle alltså en merkostnad uppstå av 70,000, men enligt mitt förmenande är denna merutgift välbefogad. Jag vill alldeles särskilt framhålla att genom ett bifall till mitt förslag skulle arbete kunna beredas för ett flertal av de f. d. militärer, vilka nu gå arbetslösa.

Gentemot vad marinförvaltningen anfört vill jag framhålla följande.

Ämbetsverket påpekar risken för att de civila arbetarna skulle erhålla sådan yrkesskicklighet, att deras avlöning bleve för hög i förhållande till de enklare

arbeten, som här avses. I så fall finnes, enligt mitt förmenande ingen anledning att bibehålla dem vid dessa enklare arbeten, utan bör deras yrkesskicklighet utnyttjas på annat sätt.

Något svårighet att i Karlskrona erhålla tillfällig arbetskraft förefinnes icke.

På grund av vad jag sålunda anför, får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta dels att öka anslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader med 200,000 kronor,

dels att minska anslagen till de värnpliktigas avlöning m. m., till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader, till understöd åt de värnpliktiges familjer, till förplägnad, till beklädnad, till kasern- och förplägnadsutredning m. m., till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. och till sjukvård med de belopp, som betingas av den föreslagna minskningen av marinens värnpliktiga ur ersättningsreserven.

Stockholm den 20 jan. 1934.

Erik Forsberg.